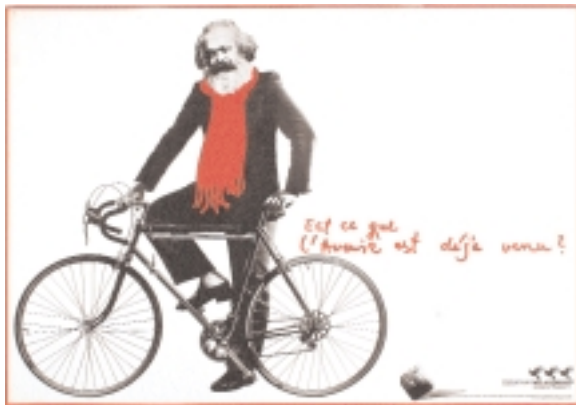

K

Knjiga beleži življenje Slovenskega mladinskega gledališča od njegovih nastankov v petdesetih letih prejšnjega stoletja do sedanjosti, petdeset let razvoja in rasti. Njen namen je osvetliti in raziskati zgodovino gledališkega organizma skozi različne zorne kote, poglede in prikaze, od pričevanj ustvarjalcev, pogovorov z izbranimi »akterji« te bogate in burne zgodovine, polne presenečenj in umetniških prevratov, do sprotnih in panoramskih – slovenskih, evropskih in zunajevropskih refleksij o posameznih predstavah, fenomenih, usmeritvah znotraj nje.

Oris zgodbe in nravi Mladinskega je v veliki meri tudi določitev bistvenih segmentov sodobnega slovenskega in evropskega gledališča zadnjih petdesetih let. Slovensko mladinsko gledališče je v petdesetih letih svojega delovanja postalo eno bistvenih žarišč slovenskega in evropskega »živega gledališča«, njegovih večnih iskanj in usmerjenosti v prihodnost, v nove in nove gledališke utopije, ki se vedno znova spopadajo z realnostjo tukaj in zdaj. Zato naslov, ki je citat besedila Dušana Jovanovića za Vipotnikov plakat ob eni največjih prelomnic Mladinskega gledališča, gostovanju v francoskem Nancyju na festivalu *Gledališče narodov* leta 1983: *Est-ce que L'Avenir est déjà venu? – Ali je Prihodnost že prišla?*

Seveda je prišla, toda še vedno, tako kot plakatna podoba Marxa na kolesu, vsi skupaj čakamo na Godota, na utopično spojitve Talijske in realnosti, na veliki romantični in avantgardni met umetnosti, h kateremu so od samih začetkov stremele stotine ustvarjalcev tega gledališča, od umetnikov do gledaliških tehnikov.

Slovensko mladinsko gledališče je v želji, da bi gledališče postalo drugim zvrstem umetnosti enakovreden medij, stkalo močno tkanino skupine ustvarjalcev, družine, ki se ji je včasih pripisoval ekskluzivnost in brezkompromisnost. Tako je še danes. In kot tako je velikokrat povzročalo jezo in sovražnosti politike in kulturne politike. Preživelo je (včasih z velikimi

mukami) kot talilnica žlahtnih kovin. To, kar ga je določalo, nikoli niso bila teoretična izhodišča, ampak sposobnost izražati stališča in vzdržati pritiske. Nihče v Mladinskem vam ne bo posredoval enovitega odgovora o hišnem slogu, toda vsi bodo vedeli, kaj in kako bi morali v Mladinskem igrati.

Zgodba o Mladinskem, ki jo boste prebirali, je posejana s številnimi dokumenti, pričevanji, na videz drobnimi podrobnostmi, arhivskim gradivom, za katere upamo, da bodo priklicali intimno in »notranje« pričevanje o zgodovini, ki je bila od zunaj velikokrat videti povsem drugače. Za pomoč pri koncipiranju in sestavi izpisov te zgodovine se zahvaljujem sourednicam Barbari Skubic, Tini Malič in Mateji Dermelj, strokovnima sodelavkama Jani Pavlič in Jani Renée Wilcoxen, avtorjem esejističnih zapisov Alešu Erjavcu, Rapi Šuklje, Andreju Inkretu, Draganu Klaiću, Blažu Lukanu, Primožu Jesenku, Stanetu Berniku, Dragici Potočnjak, Niku Goršiču, predvsem pa Balbini Battelino Baranovič, Žarku Petanu, Tonetu Pavčku, Dušanu Mlakarju, Meti Hočevar, Dušanu Jovanoviću, Janezu Pipanu, Ivu Svetini, Eduardu Milerju, Petru Joviću, Matjažu Vipotniku in številnim drugim sooblikovalcem zgodovine Mladinskega, ki so h genezi knjige pristopili z veliko naklonjenostjo.

Tomaž Toporišič,

dramaturg Slovenskega mladinskega gledališča